

NAŠE NOVINE

POLITIČNI-GOSPODARSKI I KULTURNI TEDNIK.

Prihaja vsako nedeljo. — Cena: »Naši Novini« je na leto 40 D. na polleta 20 D. Oglasi se tudi spremajo. Cena ednoga kvadratnega centimetra za ednok 75 par. Za večkrat popust. Rokopisi se nevrnejo.

Uredništvo i uprava je v Dolnji-Lendavi št. 32.

Lastnik lista: KONZORCIJ.

Odgovorni urednik i izdajateo: HARI LEOPOLD ev. p. duhovnik.

I. Leto 22. številke.

Dolnja Lendava, 17. oktobra 1926.

Cena edne številke 1 Dinar.

Páneuropa.

„Pán“ je grška reč i teliko zadene, kak vse. Paneuropa-Vseeuropa. Vse države Europe naj bi se združile, naj bi mele vkupno finančno, prometno, trgovsko politiko, edne peneze, samo kulturno politiko bi vsaki narod svojo meo. To bi bila Paneuropa, Zvezna Europa, zvéza evropskih držav, ali zjedinjene države Europe.

Kak je v Zjedinjenih Državah Severne Amerike lahko 48 držav vkup edna država, tak bi 28 evropskih držav tudi lahko edno državo tvorilo. Med temi 28 državami so ročunane tudi male države Luxemburg, Lichtenstein, Monako i Andora.

Že Veliki Napoleon casar je mislo na to, kabi v celoj Europi samo edno vkupno državo nastavo. Probao je té cio z vojskov dosegoti, pa se njemi ne posrečilo. Zato je v svojem testamentu napiso, naj njegovi nasledniki tudi za té veliki cio delajo, ali ne zvojskov, nego po mirovnoj poti, s sporazumom.

Svetovna vojna je uničila gospodarsko moč Europe. Nove meje i velike carine so napravile neznosne gospodarske težave. Zato ti najbolši i najčedneši možje Europe začinjajo agitacijo za Paneuropo, za edno samo zvezno državo iz vseh evropskih držav.

Velikansko delo, ali vredno vsega truda! Zadosta žalostno je, ka Europa že blizu 2000 let čuje Kristusov Evangelium, pa je itak ešče dnes raztrgana na 24 vékše i 4 maličke države. Lüdje govoriyo od ljubavi do bližnjega, od bratstva, od ednakosti vseh lüdi, ali v djánji toga božega navuka ne nasledüjejo, nego sovráziyo i uničüjajo eden drugoga. Do zdaj so samo svetniki (svéci) bili paneuropejci, šteri so ne delali razlike med lüdmi i jeziki.

Zato moramo z veseljom poz-

draviti novo paneuropsko gibanje. Naj se narodje približavajo eden k ovomi, naj spoznavajo eden v ovom človeka, ednakoga sebi, naj privoščijo eden ovomi ednake pravice.

V začétki oktobra so držali glasitelje Paneurope prvi kongres (güleş) v Beči. — Vkup so prišli dobri, imeniti lüdjé iz vseh držav Europe. Vsi so z veseljom pozdrávljali té začétek. Vsi so toga mišljenja. Ka se neprenosne gospodarske razmere samo tak dajo ozdraviti, či se vse države Europe združijo v edno veliko državo. Ali združitev, ali pogin.

Na konci zborovánja so vóđáli na vse evropske lüdi sledéčo objávo:

„Zbudila se je evropska zavest. Paneuropski kongres je pokazao volo, da se združimo. Mi smo se združili, naj dokončamo svájo med evropskimi bratami, naj pokopamo politično, gospodársko i narodno sovraštvo med evropskimi narodi i naj pripravimo mirno vkupno delo slobodnih narodov. Zdržili smo se, naj mejé med evropskimi državami nevidne napravimo, ar one ovirajo mir i gospodarski razvoj; naj vojsko nadomestimo z razsodiščom, carino z gospodárskov vkupnostjov, sovraštvo i podjarmenje z národnov ednakopravnostjov.

Samo té program reši Europo od političnoga i gospodárskoga pogina. Zovemo vse europejce, naj nam pri tom deli za združitev i gorstavanje Europe pomagajo i naj pristopijo k Paneuropi, ar to je izraz i organ vole za združitev Europe. Pozivamo vse vlade Europe, naj vzemejo delo združítve v svoje roke, naj vkup pozovéjo konferenco v seh držav, da pripravi evropsko zvézo. Apeliramo na Družtvo Narodov, naj pomagajo zjedinenje Europe, ar to bo najbolša garancia za sve-

tovni mir. Apeliramo na vse evropske žene, naj celijo rane, štere je svetovna vojna odprla, i naj pomagajo pri gradbi ednotne i trajne Europe. Apeliramo na evropsko mladino, naj v našem dühi gradi i se bori za novo Europo. Apeliramo na vse lüdi, ki so dobre vole, na vse narode na izhodi i zapadi od naše zemle, naj ne püstijo vgasniti Europe, toga svetilnika človeštva!

Veliki, lepi program! Srečni bodo, ki se včakajo dopunitve toga želenja. Premislimo si samo, kakše dobrote prinese vsem evropskim narodom to, ka ne bo državnih mej, ne bo vojske, po celoj Europi isti penezi, kamšteč lahko potüješ brez potnoga lista itd. Odkod so veliki davki, odkod dragoča? Ar država dosta vojakov, žandarov i obmejnih stražnikov drži; ar se na meji od vsakoga blaga velika carina mora plačati. Vse to bi odpadnolo, či bi se med evropskimi državami gospodárska ednota ali vkupnost napravila.

Ali za té veliki cio morajo vsi evropski narodje áldove (žrtve) prinesti, morajo opüstiti svoj nekrščanski nacionalizem i divji šovinizem. Ar dokeč do ti močnejši narodje želeli pod svojov oblastjov držati slabéjše narode drugoga jezika, dokeč do obstojale krivične pariške „mirovne pogodbe“, tečas je zaman gučati od Paneurope, od zveze evropskih držav. Prle trbe poravnati včinjene krivice, nazaj dati vsakomi narodi, ka je njegovo, ka po naravnom zakoni njemi pripada. Zroke sovráztva trbe iztrebiti, te do narodje pripravni pogajati se, sporazumeti se za vkupno veliko državo cele Europe za zjedinjene države Europe.

Podpirajte i naročte si „Naše Novine“.

Grehi törniškoga komunista.

Kontler, törniški nadučitel, je z Madjarskoga pobegno v Prekmurje, ar so ga tam zavolo komunizma vövrgli z učiteljske službe. Njegova obsodba je v »Naših Novinaj« že objavlena bila. — Tú zdaj po drobnoma, po iméni popisemo njegove grehe, zavolo šterih so ga obsodili.

1.) Kortešovao je za komunizem, v školi je predavanje držao od komunizma ino je pravo, ka či de sam, pa komunist ostáne.

2.) Kacor Jožeta je gori pozváo, naj prek dá blagajno urbarskih posestnikov načelniki komunistovskoga sovjeta (tánača), ar — veli — pod komunizmom drugi nesme v rokaj meli javnih penez. —

3.) Siromake je proti bogatim hujškao i stem kortešüvao, ka vkupni log urbarskih posestnikov razdelijo. —

4.) Na učiteljskom shodi je tovariše pozivao, naj se komunistično organizovajo, ar ovak ne dobijo živilskih potrebčin. —

5.) Bio je réden zapisnikar komunističnoga tánača v Nagykušaši i vodo je zapisnik tánačove seje ino je kak takši tudi v Kiškutaš hodo organizirat občino na komunistični način. —

6.) On je pisao ovádbu na komunistični direktorium za odstranitev okoliškoga notariuša. —

7.) Razlagao je odrédbe sovjetske vlade ino je bio voditeo krajevne organizacije proletarske diktature. —

8.) Tak zagrizen je bio v komunizem, ka je od domačinov ne bio izvolen v tánač, ar so se bojali, ka bi on ešče cérkév odao. —

9.) Šolarom je prepovedao katoličanski poklon »Hválen bojdí Jezuš Kristuš«. —

10.) Na zádne je 2. julija 1919 leta z navdüšenosti za komunizem notri rukivao v erdéčo vojsko. —

Vse to je v obsodbi popisano i po svedokaj potvrđeno. —

Vidite prekmurci, to je tisti človek šteri Kleknov »Népujšag« i »Novine« piše. — Té zagrizen komust šče krščanske prekmurce včiti. On se drzne poštene lüdi

napadati. — Žalostno je, ka g. Klekl takšega pomagáča imá. — G. Klekl ga pač ne pozna. On vsakomí vörje, ki se njemi nalizavle, posebno takšemi, šteri njemi v njegove novine kaj piše. Zató je g. Klekl toga komunista že ednok dao nastaviti za školskoga nadzornika v Dolnji Lendavi. I te človek zdaj zato piše članke v Kleknove novine, da bi ga g. Klekl dáo imenüvati za školskoga nadzornika v Murskoj Soboti. Voščimo njemi to službo, naj ga tak v Soboti tüdi spoznajo.

Ka je pa to?

Klerikalni list „Slovenec“ piše, da se je ne davno v Dolnji-Lendavi ustanovila nova organizacija z imenom „Narodni svet Slovenske krajine“. Ta nova organizacija de prej proti horvatskomi, v istini pa proti madjarofilskomi gibanji v Prekmurji. Narodnoga sveta cil je boj za narodnost i za vse, ka je slovensko. Gibanje naj bode nadstrankarsko. Vodstvo naj prevzeme takši človek, ki ma zadosta ugleda i ka je glavno, ki pozna razmere i tak de zno, gde i ka more začnoti, da se cil dosegne. Mlada inteligenca ne dosega toga cila sama

Z velkoga tak piše klerikalno glasilo „Slovenec“. Prekmursko lüdstvo že dosta slovenski organizacijov pozna, pozna Sokola, Orela, tüdi Orjuno i zdaj k tem ešče nikaj novoga pride, to de pa „Narodni svet Slovenske krajine“. Vse prvejše organizacije so strankarske, edna klerikalna, drüga samostojna demokratska i Bog zna kakše, ta nova organizacija

de samo za Prekmurje i de brez strankarstva. Namen, cil te nove organizacije de boj za narodnost i za vse ka je slovensko, proti horvatskomi i madjarofilskomi gibanji v Prekmurji. Oh siromaki! Zakaj se pa tak bojite i strašite, Prekmurje je ne proti tistomi ka je slovensko, slovenski jeziko nücajo svoj slovenski jezik v Prekmurji i mi pa samo to zahtevamo, da bi mi svoj stari vendski jezik tüdi lejko nücali v uradaj, v šolaj, či pa ne te se pa naj pripela v urade, v šole namesto Slovenskoga, horvatski jezik. I pitamo, što je v Prekmurji madjarofil? Ali smo mi protidržavni element? Ne, to smo nigdar ne bili, mi smo za edinstvo države, ali istina je pa, da smo proti tistomi, da bi Slovenija dobila hegemonijo obri nas. I zakaj smo proti tomi, zato, ar čütimo i vidimo, da smo mi zavrženi i dojpoglednjeni od tak zvani naši „slovenski“ bratov. Mi ščemo ostati v našoj državi i podložni smo državnim zakonom, ali to nam pa nemrejo zapovedati, da bi hvalili Slovenijo i zakaj jo nemremo hvaliti i zakaj smo ž njov ne zadovoljni, to sami znajo, ki z nami tak lagvo ravnajo. Mi neščemo kratiti last drügoga, zato pa juš mamó mi tüdi to prositi i zahtevati, naj našo prekmursko last drügi tüdi nekratijo. Či mi prekmurci k Horvatskoj ščemo spadati, to je naša prekmurska stvar i tü nema juša nam to zabraniti Slovenija. Lejko se nastavlja Narodni svet, lejko se nastavlajo proti nam kakšekoli organizacije, to nam je ne na kvar. Ar v te

organizacije ne stopi eden pravi prekmurec, ki poštüje svoj rod i ki na srci nosi svojega lüdstva žmeten šorš. Čakali smo že duga leta od Slovenije pomoč, ali nesmo jo dobili nigdar, samo te so nam obečavali, kda so volitve bile. Ne smo nikaj dobili, zdaj njim pa mi hrbet pokažemo i to poiščemo sebi v drügom mestti. Zato se naj za nas nikaj ne vojsküjejo, se je zaman, semen so oni posejali, zras tüdi naj oni ženjajo. Mi idemo po svojoj poti, oni tüdi naj po svojoj poti hodijo, mi smo za Horvatsko, ne smo bili nigdar slovenski, zato nas pa naj püstijo pri miri svojimi organizacijami.

Vodstvo te nove organizacije lejko prevzeme što koli, či de mladi, ali stari, je se zaman, či bar tak pozna naše prekmurske razmere, nikaj ne dosegne. Prekmursko lüdstvo več i dale samo svojim domačim lüdem vörje, dosta so nas že zapelavali i za nos vodili, tomi je konec.

Zato pa, či so pa Slovenci resan nastavili, to novo organizacijo, tak zvani „Narodni svet Slovenske krajine“, naj so jo nastavili. Tomi narodnomi sveti samo telko povemo, da je to ne narodni svet, narodni svet bi samo mi lejko nastavili, ki smo prekmurci i ne takši, šteri so pred par letami ešče ne znali, gde je Prekmurje. I lejko povemo tüdi tomi narodnomi sveti, da edne piknjice ne dosegne i je že v začetki na smrt osojeni.

Mi prekmurci pa li naprej, kak poštenjaki, kak pravični lüdje za svojo lepo bodočnost. Bog živi naš prekmurski narod i Bog živi našo novo horvatsko orientacijo!

Politični glasi.

Uzunovičova vlada je odstopila.

V sredo je predsednik vlade Uzunovič v imeni cele vlade dojpovedo. Uzunovičova vlada je šest mesecov vodila državne posle. Vse bivše opozicionalne stranke se zdaj preveč pritiskavajo, da bi do vladnoga korita mogle priti. Samostojna demokratska stranka se ravno tak sili i rivle v vlado, kak slovenski klerikalci. Voditeo slovenski klerikalcov dr. Korošec je v Brežicaj pravo: ali se naj ešče dale bojüjemo, ali pa naj spoznamo centralizem. Tak se kaže, da so se klerikalci i samostojni demokratski že navolili na opozicionalnoj klopi kričati i larmati. Klerikalci so privoljeni dojpovedati z autonomije, naj samo v vlado mrejo priti. Ali dnes ste tevi dve stranki, samostojna demokratska i klerikalna tistivi, za štero nišče ne msra i štere nikaj nemrejo dosegni i lüdstvo je tüdi dobro pozna i dela se njim že škrinja, štera je pri prihodnji volitvaj v sebe zapre. Najbole je gvüšno, da se nova vlada pa z radikalov i radičovcov stavi i tak de pa velko većino mela vlada i lejko de delala. —

Nova vlada na Češkom.

Uradniško vlado je na Češkom premenila parlamentarna vlada. V novoj vladi so češki agrarci tri ministarstva dobili, češka lüdska stranka dve, nemški krščanski socialci edno, nemški agrarci edno i češka obitna stranka edno ministarstvo. Dve ministerstvi dobi slovaška lüdska stranka (Hlinka), pet ministerstvom pa strokovnjaki vodidijo, ki so ne parlamentarci. Ministerski predsednik je češke agrarne stranke voditelj: Švehla.

Podlistek.

Božični večer.

Gospon Szántó Janoš je v vesi najbogši kmet bio. Zdaj je ravno larmo nad svojim slugom — Petivom, tak da so me rdečkaste oči sploj vüprišle i med tem notristopi eden črnkasti dečko v dvor. Po obleki se da spoznati, da je kočiš pri gospodi v kašteli. Ali na krščaki viseči rdeči pontlek kaže, da to službo za mali čas tü more površti, notri mre rukivati, ar je regrut. Kak zagledne čemernoga kmeta Janoša, odkrije si krščak i pravi: Ka se vam je zgodilo velki gospod, ka tak nazdrik molite vgojldno ete lepe nedele:

Eh, ka? Nedela se, nedela ta, odgovori čemerno gazda. Tisto je tüdi manjak bio, ki je nedelo vözbrodo. Či dež pride, se mi namoči par voz pšenice, štero bi lejko notripripelo, či bi ne bila nedela. Ali v nedelo nesmemo delati, tak da bi to ne takši den bio kak drügi dnevi.

Tak si je mrmrao i več je ne pogledno na dečka, nego vö je šou na cesto, bogme ne proti cerkvi. Mladenec Geró Miklóš je za njim pogledno i tüdi se je dale pobro na svoje delo. Prestoren dvor je bio, zasajeni z malinami, na ednoj strani se je na dugi vlekla gospon Szántója hiža. Na hiži se je ne vidlo njenoga lastnika bogastvo. Nisika hiža je bila to z malimi obloki, streha je slamov pokrita, štera tüdi tak visi, da se bojati, da ednok samo dojspadne. Na dvora drügoj strani se vidijo lepe štale, hramba za silje. Na konci dvora se pa potegne edna mala hižica, tak da bi jo sram bilo, pa se nema sramüvati, ar je ne nazaj valon, kak pred njov stoječa.

Ta mala hiža z celim dvorom je nigda drügoda kmeta last bila, ki se je zadužo i tak je prisiljeni bio zemlo, hižo i vse drügo odati Szántó Jánoša oči. Hižo me je ne trbelo, naj jo nüca stari Geró, tak dönok ma mesto, koma si glavó dojdene i tečas pazi na njegove svinje i gosli, dokeč on z celov držinov na poli dela. Zdaj se staroga Gerója

sina dovica drži v maloj hižici, stara Žuža. Zdaj je že vred spravila svojo malo hižico i v svetešnji gvant oblečena je čakala svojega edinoga sina — Mikloša, — že je čüla njegove stopaje, kak se je bližo proti hiži.

Za mali čas sta oba dva šla v cerkev, mati i sin. Na obrazi Geró-ojce je preveč dosta grb bilo, štere grbe je navola i trplenje nihalo tam. Dosta stradanje žmetno delo jo je pred cajtom obstaralo. V prostno, čarno obleko je oblečena, na glavi robec ma zvezani, v rokaj, štere so od dela skörjatne i molitvene i pesmene knige nese. Zdaj se srečajo z ženov Szántó Janoša, kak se v sakdešnjem gvanti z ednov vedrov pašči k hlevom, ali zato stane i pregovori Geró-ojco.

Žuži pa že pa v cerkev ideš?

Ja ta idemo, ka pa vi pa nete šli? Ah püsti me pri miri, kak bi jaz mela vremen ta iti, ve si ti tüdi nora, da celi keden delaš drügomi, zdaj tüdi ne ostanesh doma da bi si počinola.

Tam v cerkvi si jaz najbole počim,

nem, gda posüšam našega dobrega ešperea predgö.

Ve pa vi tüdi celi keden delate, vlečete jarem i zdaj dönok tüdi ne počivate doma, i nedete v cerkev, njej pravi mladenec.

To je drügo, ti norc! Što telko bogastva ma, kak mi, tam jaz niti v nedelo nemam počinka. Ka pa ti manjariš tü, pašči se zdrvami, naj se segreje lug znaš ka mi v kedni nemamo časa, je skričala Szántó-ojca na hčer.

Szántó Juliška je edna bleđa, 17. let stara deklička bila, ne ravno lepa, ali tüdi ne grda. Gda je mati tak skričala na njo, jo sram postanolo i v kühinjo je odbežala. Szántojca je proti hlevom šla z vedrov i v sebi je muvila: zaman ste tak sveti, dönok samo cerkvene miši ostanete.

Gerójca je pa z sinom v cerkev šla i pravi sini: Jaj, da so ti to siromaški lüdje, da v lagojem mestti iščejo k blaženosti pelajočo pot. Vöri mi moj sin, dostakrat mi je žmetno spadnolo naše

donese ili u sebi krije, ostane u hrvatskim rukama, onda će ekonomsko ojačanje hrvatskoga naroda biti gotova stvar.

Hrvati treba da shvate, da je narod u svojoj biti jedna radna organizacija, i da prama tomu narod organizuje za što intezivniji rad po principu samopomoći i samodovoljnosti (autarkije). To u ekonomskom pogledu znači da hrvatski narod sve, što treba, sam producira.

Osnovka hrvatske privrede od stoljeća je poljoprivreda. To treba tako da i ostane, jer na primjeru Engleza vidimo, koliku cijenu plaća narod, koji napušta princip poljoprivredne samodovoljnosti.

Naš narod jest 80% seljak, dakle mali poljoprivrednik. Dok su druge države poljoprivrednu kulturu podupirale i unapredjivale upravo nevjerovatnim proračunima kod nas se vrlo malo činilo. Gradjanski stalež nije mogao izvršiti zadaću poljoprivrednog preporoda, jer se sam borio za svoj opstanak.

Kao što dakle rekosmo, naš hrvatski narod jest velikim dijelom poljodjelac. Naš dobar seljak, taj neumorni radnik u bijelim gaćama, srce je hrvatske narodnosti. On drži svu zemlju naših bogatih i čarobnih krajeva. Za njim dolazi naš obrtnik, radin i pošten, kojega je tudjinska industrija upravo zatirala. On velikim dijelom sačinjava hrvatsko gradjanstvo i nosi ne malu zaslugu u uspješnom narodnom otporu proti svim narodnim neprijateljima. Spomenimo samo naša bezbrojna kulturno-prosvjetna društva diljem domovine. Ta društva držalo je i danas drži svojim čistim rodoljubnim srcem većinom to naše skromno, ali svijesno hrvatsko gradjanstvo. Kako znamo, ta naša hrvatska jest prava riznica. Oceani poljana i livada, neizmjerne širine naših naših šuma, puni i krcati naši rudokopi ogromnih skupocjenih ruda, naše vode, biser naše domovine, naš Jadran u vijencu loze i maslina, — eto, to je ta naša draga i jedina hrvatske zemlja. I vidite, ta bogata zemlja, ne daje ni polovinu onoga svog bogatstva, kojega bi mogla dati. Taj komad pravoga raja zemaljskoga nije još nikada ispraznio svoja puna je-seoska njedra. A znate zašto? Zato jer je naša hrvatska poljoprivredna kultura tek u razvoju i mi se još ne koristimo njenim tečevinama. Poljoprivredna kultura plod je dugotrajnog iskustva i računa i nosi uvjete sigurnog napretka. Ekonomska odnosno poljoprivredna naobrazba primijenjena na naš život, donijeti će i našem seljaku preporod u njegovom malom seoskom gospodarstvu.

Mesto deset vreća jedre pšenice on će gospodarski upućen dići sa iste parcele dvadeset vreća. Sirovine koje on danas ni ne sije koje su potrebne domaćoj indu-

striji, on će dizati sa zemalja, koje mu kroz godine ležahu kao plan-dovaliste blaga. On će znati koristonosno upotrebiti svaki pedalj svoje zemlje i njegovo će se blagostanje dići, on će postati ekonomski jak. A kada naš seljak postane tako napredan gospodar, onda ćemo moći reći, da su naši ekonomski temelji čvrsti. O mucigrozdovi vise — veli naša narodna poslovica. Nije teško nije nemoguće podići našu poljoprivrednu kulturu, jer smo svi svijesni te potrebe!

Sila kladu valja — pa tako i mi moramo složno, stalnim putem i programom pristupiti riješavanju toga našega novog nacionalnog zadatka. Mi moramo ići u naš narod i medju njima širiti gospodarsku prosvjetu, moramo iz početka početi narod gospodarski odgajati. Iako taj rad vrše danas mnoge i mnoge naše organizacije, on je još premalo intezivan i organizovan. Postaviti čitav naš narod na novi moderni poljoprivredni osnov nije posao za nekoliko ljudi, a kroz nekoliko godina, nego je to ogroman posao, u kojem moraju sudjelovati svi narodni sinovi i to kroz mnogo i mnogo desetaka godina. Osim poljoprivrednih tečajeva i jasnih i razumljivih predavanja, treba naš narod upravo preplaviti jeftinim pučkim izdanjima o narodnom gospodarstvu i u njemu uzgajati postojano interes za sva gospodarska pitanja. Čim će naš seljak opaziti malo napretka od našega rada, on će sav rado prionuti i biti marni saradnik naših nastojanja. Moramo uporedo ići za tim, da sa naših polja uklonimo sramotni drveni plug, dokaz naše gospodarske zaostalosti. Rad naših društava za pobijanje nepismenosti tu će mnogo pridonijeti. Prvi plodovi toga poljoprivrednog preporodnog rada donijeti će u naša pitoma seljačka dvorišta strojeve, da zamijene polagan, naporan i skup rad seljački ruku. To će donijeti ojačanje zadružne baze naših seljačkih gospodarstava i ono će postati poticaj iznovičnog podizanja i stvaranja tih naših starih blagoslovnih hrvatskih narodnih ustanova. Nije istina, da moderno doba nosi u svom krilu nužnu ekonomsku individualizaciju t. j. težnju pojedinaca, da si do obom stvori posve samostalan gospodarski osnov. Hrvatske seljačke zadruge bile su od uvijek matice narodnog blagostanja, a i biće našega naroda odgajano i razvijeno pod zadružnim krovovima sklonu je zadružnom životu i to tim više jer se lakše odolijeva svim zahtjevima života. Primitivno gospodarenje, nesposobna da se bori proti naprednom gospodarstvu, donijelo je pod nekoć zadovoljne zadružne krovove bijedu i nezadovoljstvo, brigu i svadju, a na koncu diobu i raspad. Nije bilo koga, da narod

pouči. Danas eto sve su prilike, da narod gospodarski izobrazimo, a u tom radu ne ćemo više naići na zapreke vlasti. Šta više normaliziranjem našega državnog kućanstva biti će i država kadra pri-skočiti znatnim poljoprivrednim kreditima.

Prema razloženom, moramo najprije organizirati poljoprivrednu prosvjetu. To i samo to je prvi uvjet ekonomskog preporoda. Narod gospodarski spreman i dorasao, jest nepobjediva snaga, koja krči i ruši sve prepone na putu opće kulturnoga napretka. Narod ekonomski jak, znači narod blagostanja, narod otporan prema svim nedaćama, narod svijestan svoje budućnosti. Taj gospodarsko-prosvjetni rad mora se naročito započeti medju Seljačkom Omladinom, jer je ona nosioc narodne gospodarske budućnosti. Ona po naravi bistra, zdrava, zanosna i vesela, a donekle već i upućena u mnoge i mnoge poljoprivredne tajne, rado će prihvaćati istinu moderne racionalne poljoprivrede. Samu organizaciju toga gospodarsko-prosvjetnog rada kao i sam program ne bi bilo teško u tančine izraditi, no to nije svrha ovoga predavanja. Napredno gospodarstvo donijeti će obilnu žetvu uz mnogo manje troška i truda, a onda ćemo biti kadri s našim poljoprivrednim produktima izaći na vanjska tržišta snagom konkurencije i neće više našu pšenicu zlaticu tući jeftinoćom američanska pšenica posijana i poževana strojevima, dok je mi sijemo rukama i u znoju lica skidamo je kosama i srpovima. Žitni krajevi naše domovine, koji su do danas davali mnogo, dati će još više, a krajevi koji su davali malo ili ništa, davati će mnogo, a to znači nova i ogromna rijeka narodnog prihoda. Ekonomski preporod omogućit će našem seljaku, da sinove gospodarski iškoluje, i da nam se tako stvaraju domovi bogate i nezavisne gospodarske seljaka. Program narodno-gospodarskog prosvjećivanja mora naročito sadržavati stavku o štednji i alkoholu. Hrvatski seljak jest prvotni nosioc hrvatskog narodnog bića, on je temelj narodne opojnosti i on ekonomski jak, osnov je hrvatske narode budućnosti. Neidemo za tim, da iz seljačkih domova vu'emo zdrave i darovite sinove u činovništvo, jer baš naša sela trebaju u svojoj sredini svojih rodjenih naobraženih sinova. Mi želimo, da ta naša buduća seoska generacija bude ekonomski jaka, dakle vjerni odraz hrvatske narodne sposobnosti.

U privrednom životu naroda razvijen obrt i trgovina jesu snazan gospodarski faktor. Mi još i danas dajemo sinove u obrt ili trgovinu ako ne će da uče. Šta više, mi se prijetimo, da će nam sin, ako dobije drugi red u školi, za kaznu u postolare ili u trgovinu, prikazujći time te odlične privre-

dne grane nečasnim. To je jedno posve zlo shvaćanje. Baš valjane, darovite i razborite sinove treba da posvećujemo domaćem obrtu i trgovini. Trgovački i obrtni rad toliko odlučan za opće-gospodarski napredak naroda i države, treba da je naročiti predmet naše pažnje. To naše privredno područje treba da ponarodimo t. j. da naši sinovi zaposjednu tu privrednu granu. Narodni milijuni promeću se kroz obrt i trgovinu i sa nacionalnog-gospodarskog stanovišta i te kako je važno, u čijim je rukama ta grana privrede.

(Nastavit će se).

GOSPODARSTVO.

Tržne cene.

Dolnja-Lendava, 15. oktobra

100 kg. pšenice	280 Din.
„ „ žita	180 „
„ „ ovasa	160 „
„ „ kukorce	160 „
„ „ hajdine	220 „
„ „ Prosa	200 „

PENEZI.

Zagreb 15. oktobra

1 Dolar	56'68 Din.
1 Schilling	8 „
1 Češka K.	1.67 „
20 zlati K.	210'— „
1 francoski fr.	1.44 „
1000 mađarski K	0'79 „
1 Šveicki fr.	10'98 „
1 italijanska lira	1'88 „
100 dinarova v Zürichu	9.14 Fr.

Živina.

MESO.

1 kg. govedine	13 Din.
„ „ teletine	18 „
„ „ svinskoga	18 „
„ „ špeja	24 „
„ „ masti	30 „

Edno jajce 1'25 par.

Naročnino i oglase

za

„Naše Novine“ i „Neplap“

sprejme

Barnabaš Erdőšy
trgovina s papirjem v

Murski-Soboti
CRKVENA ULICA.